

Professor de Ciència Política. Universitat de Minnesota

Nevin Doran Hunter

Per què és necessari un govern moral*

Governar és tenir autoritat i poder sobre els altres. Governar amb justícia és usar l'autoritat i el poder per realçar la vida, la seguretat i les oportunitats dels governats. Al llarg dels mil·lennis, filòsofs, erudits, líders religiosos i professionals de les empreses i les arts polítiques han meditat sobre què constitueix un govern just. Sembla ser que de la nostra experiència humana sorgeix la creença consensuada que un govern just opera sobre la base de qüestions provades o verificades, algunes de les quals són substantives i d'altres procedimentals. L'objectiu d'aquesta ponència que reproduïm aquí, és oferir elements per a debatre el marc social que permet que un govern pugui ésser considerat un «govern moral» i què significa aquesta expressió, per després suggerir alguns principis bàsics que haurien de guiar l'exercici de l'autoritat i el poder.

Justícia i fins d'un govern moral

El món està organitzat en estats. Un estat és un agrupament de persones que viuen en un territori definit, governades per un sistema polític i que es mantenen unides mitjançant uns valors cívics que actuen de cola social. Les persones sovint consideren la justícia el valor cívic més important. La Caux Round Table, una xarxa internacional de líders de les empreses més importants que treballa per promoure el capitalisme moral, ha creat una manera interessant de considerar el valor de la justícia. El govern ha de sustentat-se en el valor de

*Text presentat a la Conferència Internacional sobre Recerca en Ciència Social. Centre per a la Política i la Pràctica. 4-6 de desembre de 2005. Orlando, Florida. Títol complet de la ponència: *La societat civil i el govern de vàlua. És possible un govern moral?*

la justícia per a tots els ciutadans. Els habitants de les nacions han de creure que el seu govern actua de manera justa o la gent perdrà el sentit de convivència cívica (cola social).

Els membres de la Caux Round Table han definit a consciència la justícia a través del prisma de tres ideals que haurien de guiar les accions de govern: l'ideal japonès del *kyosei*, l'ideal catòlic i romà de la dignitat humana i l'ideal naturalista del sentit moral. El *kyosei* és un estàndard de comportament que valora la mutualitat i la interdependència entre els éssers humans i allò que els envolta. Aquesta visió suposa que vivim en una xarxa de dependències i respecte, i que prosperem a mesura que aquestes relacions ens donen suport en resposta al suport que els hem donat.

La dignitat humana és un ideal que descriu la naturalesa de l'home. Els individus i les institucions haurien de respectar l'autonomia i la subjectivitat del valor dels individus. L'estàndard de dignitat humana reconeix la vàlua inherent de cada individu –allò extraordinari i irremplaçable de cadascú, la importància de l'autoidentitat, i la consciència subjectiva de l'individu autònom–, de l'ésser finit que té ànima i es pot salvar del pecat del món per la fe o les bones obres.

El sentit moral naturalista descriu què són les persones i com funcionen. Afirmar que els éssers humans poden elevar-se per sobre de l'egocentrisme –la capacitat d'anar més enllà dels nostres interessos i passions estretament concebudes i tenir en compte les necessitats i sentiments dels altres– i ser guiats en el present per la visió de les conseqüències de les nostres accions a llarg termini. Per tal de descriure l'ideal naturalista de sentit moral, filòsofs escoços i anglesos han fet servir termes com *interès propi il·lustrat* o *interès propi considerat segons el tot*.

Si combinem els elements ideals del *kyosei*, la dignitat humana i el sentit moral, comença a sorgir un marc segons el qual cal definir la justícia. El valor de la justícia com a convivència cívica (cola social) consisteix en el fet que la comunitat celebri i practiqui la dependència mútua i el respecte per a totes les persones dins la nació estat, que totes les persones i institucions reconguin que cada individu és únic i valuós com a ànima autònoma, i que tots els ciutadans posseeixen la capacitat d'anar més enllà de l'interès propi per tal d'aconseguir l'interès públic.

Les persones més reflexives i realistes estarien d'acord amb què el govern

és necessari per assolir el valor de la justícia. La majoria també acceptarien que el govern d'una nació estat ha de governar dins del marc del valor de la justícia. Un acord comú respecte als fins d'un govern passaria necessàriament pel valor de la justícia. Parafraçant Abraham Lincoln: l'objectiu (el fi) legítim d'un govern és fer per a les persones allò que no poden fer per elles mateixes. La qüestió seria: quins són els fins adequats d'un govern? Sens dubte, procurar per la tranquil·litat domèstica i la defensa comuna serien primordials per tal que tots tinguéssim una vida tranquil·la i segura.

Molts estarien d'acord que, més enllà de la seguretat personal i estatal, el govern hauria de proporcionar, dins del marc d'una constitució i un estat de dret, institucions i processos per tal que la gent pogués escollir col·lectivament temes d'interès general. Un altre fi del govern seria establir un sistema de tribunals on el govern i el ciutadà individual poguessin defensar els casos abans que els jutges independents, que tenen l'autoritat de prendre decisions vinculants, i exigir que els governants exercissin l'autoritat segons la llei i no actuessin arbitràriament. La majoria de la gent que està al corrent de les realitats econòmiques del segle XXI també acceptaria que un fi adequat d'un govern és proporcionar les institucions, els processos i les polítiques a través de les quals els ciutadans puguin experimentar progrés material, enriquiment general i assoliment dels seus talents i habilitats. Per al propòsit d'aquesta conferència, el fi clau d'un govern és proporcionar èxit econòmic a les persones.

L'estàndard de dignitat humana reconeix la vàlua inherent de cada individu

Investigadors de diverses disciplines acadèmiques generalment coincideixen a pensar que per assolir progrés material en aquest nou segle, les nacions estat haurien de dur a terme una varietat de polítiques. Algunes de les quals són estrictament econòmiques: un sector privat fort, taxes d'inflació baixes, pressupostos equilibrats i estabilitat de preus, tarifes baixes, permetre la inversió estrangera, suprimir els monopolis, desregular els mercats de capital, permetre el canvi de moneda, contractar, promoure i acomiadar els treballadors en funció de la seva competència i mèrit, i incrementar la competència econòmica domèstica. Altres polítiques són de naturalesa més social: eliminar la corrupció governamental, els subsidis i els suborns; crear un sistema educatiu fort basat en la competència i el mèrit obert a tots aquells que són capaços d'assolir requisits d'entrada rigorosos; polítiques socials i polítiques per promoure la paritat de gènere i eliminar la discrimina-

ció basada en criteris irrelevants –raça, sexe, religió, etc.–; i, finalment, polítiques que assegurin els drets de propietat i la garantia de la llibertat personal enfront de la tirania, el crim i el desordre.

Una societat justa és aquella en què la gent valora la dependència mútua i el respecte, reconeix la singularitat de cada individu i està disposada a servir l'interès públic. Els ciutadans d'una societat justa creuen que els fins del govern engloben les institucions, els processos i les polítiques que proporcionen seguretat pública, la presa de decisions col·lectiva, l'arbitrarietat racional dels conflictes d'interessos i l'oportunitat dels ciutadans de progressar materialment i enriquir-se. Aquests ideals assegurin l'entorn social en què un govern moral pot florir i sobreviure. El problema bàsic que hem de considerar ara és sobre quins principis s'hauria de fomentar el govern moral.

Els principis de la Caux Round Table per a un govern moral

El principi fonamental

El poder públic és administrat per la comunitat

Hi ha quatre arguments bàsics que donen suport a aquest principi fonamental.

El primer argument suggereix que el poder públic comporta responsabilitat; el poder és una circumstància moral necessària que lliga les accions d'un amb el benestar dels altres. Quan es prenen decisions en nom dels altres pel seu benefici, hom pensa immediatament en l'administració. El qui ostenta el poder actua com a administrador del benestar i els millors interessos dels altres. L'administració és més que el simple poder personal centrat en els desigs i ambicions d'un mateix; és una tasca que inclou aspectes socials i comunitaris. És poder unit a responsabilitat.

La tradició filosòfica taoista xinesa va entendre el buit personal associat al fet de tenir un poder que autoenalteix. Per tal d'usar el poder de manera justa, els programes personals s'han de deixar de banda o cancel·lar-los del tot. Com esmenta el *Tao te king*¹:

El Savi no té opinions ni sentiments propis,
sinó que fa seus les opinions i els sentiments del poble.

Si hom encara serveix fins privats,
mai no serà capaç de guanyar-se el món.

Així, el Savi regna damunt el poble rebaixant-se en les seves paraules.
El savi guia el poble caminant darrere d'ell

Molt sovint es diu que quan estem plens de nosaltres mateixos no podem sentir bé els altres, o fins i tot veure les seves necessitats evidents i imperioses. Jesús de Natzaret ensenyava que hauríem de fer als altres allò que voldríem que ens fessin a nosaltres; en resum, que ens hauríem de veure en els altres. Confuci va dir que l'única paraula que necessitem per viure és *reciprocitat*. Però per viure amb aquest compromís recíproc, hem de buidar-nos de les preocupacions per les nostres pròpies necessitats i desigs. Les responsabilitats del càrrec, i no les prerrogatives d'ambició personal, haurien de ser la substància del govern moral.

El govern d'una nació ha de governar dins del marc del valor de justícia

El segon argument afirma que els funcionaris només són guardians del poder que ostenten; no tenen cap dret personal pel seu càrrec ni cap prerrogativa.

En el Common Law anglès aquest ús ètic i no egocèntric del poder es va institucionalitzar en la figura dels fiduciaris i els seus deures respecte a aquells a qui havien de protegir. Eren fideïcomissaris que administraven la propietat sota el seu nom, però en nom d'altres; hi havia socis que eren responsables dels avantatges financers d'uns i altres, i hi havia delegats que usaven les seves habilitats per tirar endavant els interessos comercials i empresarials dels seus principis.

Durant la revolució anglesa, els calvinistes, que rebutjaven la pretensió de Carles I al domini reial absolut i inqüestionable sobre el seu regne, van adoptar l'estàndard de l'administració pública com a fideïcomís públic. Durant el judici de Carles Stuart, al gener del 1649, el delictes del qual se l'acusava es va definir amb aquestes paraules: «That said Charles Stuart, being King of England, and therein trusted with a limited power to govern by and according to the law of the land and not otherwise [...]» («A l'anomenat Carles Stuart, rei d'Anglaterra, li ha estat confiat un poder limitat per governar segons la llei de la terra i no de cap altra manera [...]). Per als calvinistes revolucionaris, la monarquia era una administració pública, no un terreny privat. Concebien

l'estat com una mancomunitat al servei de les persones. El sobirà, per necessitat, havia de separar els seus interessos personals dels objectius del seu govern.

Més tard, la teoria política puritana es va integrar al cor de la gran obra de John Locke sobre el govern, anomenada *The Second Treatise of Government* (*El segon tractat sobre el govern*). La recepta de Locke per concebre el govern com una empresa moral és la següent:

«Qui jutjarà si el príncep o el legislador no actuen segons la seva confiança? A això responc: el poble els jutjarà; perquè qui hauria de ser jutge i decidir si el seu fideïcomissari o diputat actua bé i segons la confiança que ha dipositat en ell, sinó aquell qui el qüestiona i, per haver-lo qüestionat, encara té el poder de destronar-lo quan traeixi la seva confiança? Si això és raonable en casos concrets d'homes privats, per què hauria de ser d'una altra manera en un dels moments més importants, on el benestar de milions de persones està en joc, i també quan el mal, si no s'evita, és més gran, i la reparació més difícil, laboriosa i perillosa?»

Una societat justa és aquella en què la gent valora la dependència mútua i el respecte

Per dir-ho més clar, les accions públiques i privades del fideïcomissari estan lligades al benestar dels altres.

El tercer argument planteja que els titulars de l'administració pública són responsables del seu comportament mentre ostentin el càrrec; se'ls pot fer fora per actes il·lícits, negligència o abús de poder. Correspon al titular de l'administració la càrrega de la prova d'actes il·lícits, negligència o abús de poder.

Una vegada entenguem els requisits de l'administració com a fonaments per a un govern moral, podem separar el poder personal i les prerrogatives de l'ús legítim del poder de govern. Quan el poder públic es redueix als requisits de l'administració, el govern té autoritat per legitimar el seu ús de poder i el nom de la justícia en les seves empreses.

Si, en cas contrari, les posicions del govern fossin personals, no hi hauria cap objectiu estàndard segons el qual mesurar l'abús de poder. Allò que la persona percebés com a interès propi seria l'estàndard. No es pot passar comptes d'un poder d'aquest tipus; la seva raó de ser és l'abús des de la perspectiva d'aquells qui, ho vulguin o no, estan sota la influència de les seves ordres. Governar amb aquest tipus de poder no pot ser moral.

Per poder passar comptes, el titular de l'administració té l'obligació de presentar un informe de les seves actuacions a l'administració. Ha de fer una relació adequada de totes les despeses, per exemple. La càrrega de la prova recau sobre ells per tal d'aclarir qualsevol acusació d'abús de poder. Al cap i a la fi, la posició que ostenten no és un avantatge personal o una recompensa; és merament un préstec temporal d'autoritat que haurà de lliurar-se a algú altre quan arribi el moment. I també, com que l'ús de l'administració només és temporal, ser rellevat del càrrec és un resultat apropiat si no s'aconsegueix complir amb les obligacions que comporta.

El quart argument manifesta que l'estat està al servei i representació d'objectius més elevats; està subordinat a la societat. El poder polític s'ha d'exercir dins d'un marc de responsabilitat moral per al benestar dels altres. Els governs que abusin de la seva confiança perdran la seva autoritat i poden ser trets de l'administració. Dir que el govern és un servent i un representant del públic imposa sobre el govern i els seus representants els deures normals d'un fideïcomissari. Aquests deures són els de lleialtat i diligència adequada.

El deure de lleialtat requereix fidelitat a la confiança pública. Servir els interessos de grups minoritaris com ara partits polítics, interessos empresarials estretament definits, o comunitats religioses o ètniques mentre s'està a l'administració pública és un conflicte d'interessos, un acte de deslleialtat al bé comú. Per exercir els deures de la diligència adequada, el titular de l'administració necessita ocupar-se dels punts de vista i interessos d'aquestes faccions i circumscripcions amb objectius especials, però no ha de creuar la línia que fa que el funcionari es posi al servei d'aquests grups. El paper dels funcionaris és satisfer amb justícia i saviesa en la intersecció de tants grups amb els seus interessos i demandes, no pas imposar les preferències d'uns sobre les dels altres. Actuar d'acord amb les obligacions d'un grup és pervertir la naturalesa de l'administració pública i fer que en lloc d'un fideïcomís públic sigui un domini privat.

Atributs personals com ara la mandra, l'arrogància, l'estupidesa, escoltar adulacions i els sofismes no compleixen els requisits de la diligència adequada. Es deia de Confuci que no tenia «finals anunciats, predeterminacions arbitràries, obstinació i egoisme». Confuci també alabava el caràcter de Tzu Ch'an, primer ministre de Chang, perquè tenia quatre de les característiques d'un home públic: «[...] en el seu comportament era humil; a l'hora de servir els seus

superiors era respectuós; a l'hora d'alimentar la gent era amable; a l'hora de governar era just».

Conclusió

El principi fonamental que ha de guiar un govern cap a resultats morals és el rebuig del poder públic com a element per a l'explotació personal. Com suggereixen els annals de Lu Bu Wei, escrits a l'antic estat xinès de Qin cap a l'any 250 abans de Crist: «Deixar que triomfin els interessos personals purs per sobre dels interessos públics és el tipus de política que portarà l'estat cap a la seva deterioració». La solució al problema de l'abús de poder per part dels qui ostenten un càrrec públic és considerar-los fideïcomissaris i que hagin de passar comptes. L'administració pública no ha de ser res més que un fideïcomís públic.

Els principis generals de la Caux Round Table per a un govern moral

Els principis generals següents per a un govern moral estableixen una guia d'actuacions i responsabilitats que, cada un individualment i tots en conjunt, fan possible que es compleixi el principi fonamental que diu que el govern és, de fet, un fideïcomís per a la comunitat.

L'ètica del discurs hauria de guiar l'aplicació del poder públic

El poder públic, consignat de la manera que sigui a les constitucions, referèndums o lleis, ha de legitimar-se en processos de comunicació i discurs entre representants autònoms morals que constitueixen la comunitat a qui ha de servir el govern. La llibertat d'expressió, que inclou els mitjans de comunicació, no ha de veure's restringida, excepte per protegir les expectatives legítimes de privadesa personal, preservar la confidencialitat

necessària per a la correcta separació de poders, o per raons més greus relacionades amb la seguretat nacional.

El poder polític s'ha d'exercir dins d'un marc de responsabilitat moral per al benestar dels altres

Les famoses paraules que obren la Declaració d'Independència dels Estats Units d'Amèrica insinuen quelcom que està en la línia de l'ètica del discurs. Les creences fonamentals que justificaren la revolució en contra del rei Jordi III d'Anglaterra i el seu Parlament es van proposar dins del procés discursiu. La Declaració només afirma: «We hold these truths to be self-evident [...]» («Nosaltres creiem que

aquestes veritats són evidents [...]»). No afirma que aquestes veritats són evidents i que hi ha d'haver un acord general. En lloc d'això, la Declaració afirma que els signants han estat d'acord que aquestes veritats són evidents. Hi ha una crida perquè les altres ments considerin les circumstàncies de la realitat i, aleshores, acceptin racionalment i voluntàriament allò que els colons americans creuen que és la veritat sobre els objectius d'un govern i, com a conseqüència d'aquesta creença, la legitimitat de la revolució en contra de la tirania. Els escriptors de la Declaració tenen per objectiu la construcció d'una comunitat política, no pas reforçar una teocràcia d'incrèduls.

La qualitat moral de l'ètica del discurs deriva del fet que molta gent s'involucra voluntàriament en el procés. L'ètica i la moralitat consideren les circumstàncies dels altres, així com també la percepció d'un mateix. En el discurs s'articula quelcom del bé comú quan es demana que els interessos personals i els punts de vista se subordinin a un estàndard més general. L'ètica del discurs processa resultats ètics de baix a dalt, més que imposar-los des de dalt cap avall.

L'ètica del discurs correspon al gran valor social de la justícia i als seus tres ideals articulats per la Caux Round Table. L'ideal del *kyosei* abraça un mateix i els altres.

Per consegüent, qualsevol procés interpersonal, comunitari, com l'ètica del discurs, compleix els requisits del *kyosei* –que els interessos comuns han de comptar a l'hora de prendre decisions. Molt d'acord amb la manera d'operar de l'ètica del discurs, el *kyosei* implica processos, no pas resultats finals.

L'ètica del discurs abraça el segon ideal de justícia, perquè demana que es tingui en compte la integritat moral dels individus; que no se'ls ha de dictar, sinó que se'ls ha de donar oportunitats per expressar les seves preocupacions i valors. L'ètica del discurs dota els individus –i els grups d'individus– d'una identitat de vàlua amb propòsits comuns, amb l'oportunitat d'autoexpressar-se. Governar segons l'ètica del discurs és respectar la dignitat humana.

Donant suport al tercer ideal de justícia, l'ètica del discurs centra l'atenció dels qui prenen les decisions en l'interès públic i no exclusivament en el personal. Les conseqüències d'una decisió s'han de concentrar en el tot, no en els interessos estrets i partidaris d'uns quants. Dissenyada per tal d'expandir el cercle de participació en la presa de decisions polítiques, l'ètica del discurs ha

**L'Estat ha de protegir
les institucions que
fomenten la identitat
cívica del ciutadà**

d'anar acompanyada d'institucions polítiques i processos que facilitin l'àmplia participació pública en els assumptes de la comunitat.

Altres raons per les quals cal adoptar el principi general de l'ètica del discurs se centren en consideracions pràctiques. L'ètica del discurs minimitza la violència en la política, i dona participació al públic en els resultats de la decisió. El principi assumeix que no hi ha una resposta absolutament correcta per a un problema públic i que és necessari el compromís. A més, assumeix que la tirania de molts és tan dolenta com la tirania d'un de sol, i que són necessaris *checks and balances* contra totes les faccions. A *Federalis No. 10*, James

**La persona és alhora
ciudadà i subjecte**

Madison afirmava que «els homes de caràcter obstinat, amb prejudicis locals, o dissenys sinistres, poden, mitjançant la intriga, la corrupció, o altres mitjans, primer, obtenir sufragis (vots), i després, traïr els interessos de les persones».

Madison va pensar que aquest resultat es podia minimitzar amb el requisit que fos necessari un gran nombre de partits i interessos per competir a l'administració política, de manera que fos menys probable que una majoria del total o una minoria fraccionària envaís els drets de la resta. El procés del discurs obre la política a una multiplicitat d'aportacions, i així es minimitza el domini de qualsevol punt de vista individual.

Cadascun dels principis generals per a un govern moral que esmentaré a continuació, s'inspiren en l'ètica del discurs com a millor manera d'implementar aquell principi concret.

L'ordre cívic ha de servir tots aquells qui acceptin les responsabilitats de la ciutadania

El poder públic constitueix un ordre cívic per a la seguretat i el bé comú dels seus membres. L'ordre cívic, com a ordre moral, protegeix i promou la integritat, la dignitat i el respecte cap als mateixos membres en la seva capacitat com a ciutadans i, per tant, evita tota mesura, opressiva o de qualsevol altre tipus, que tendeixi a transformar el ciutadà en un subjecte. L'estat ha de protegir, donar legitimitat o restaurar tots els principis i institucions que sustenten la integritat moral, l'autorespecte i la identitat cívica del ciutadà individual, i també serveix per inhibir processos de distanciament, dissolució del lligam i desagrupació cívica. Aquest esforç del mateix ordre cívic protegeix la capacitat del ciutadà de contribuir al benestar de l'ordre cívic.

Una de les grans preguntes en filosofia política és: els individus que viuen sota supervisió governamental i normes són ciutadans o subjectes? El ciutadà té veu en allò que el govern fa; el subjecte no en té. Les arrels del concepte es troben en els sistemes polítics de les ciutats estat gregues, i va arribar al seu punt àlgid en temps de la república romana: *civis romanus sum* (sóc un ciutadà de Roma); *Senatus populusque romanus* (el Senat i el poble de Roma). La idea era que el govern i el poble eren un i els subjectes només eren els pobles conquerits. A Europa, després de la caiguda de l'Imperi romà, els sistemes feudals van reemplaçar la ciutadania per lligams personals de lleialtat entre senyors i aquells qui tenien arrendats a canvi d'algun servei. Amb l'arribada de les nacions estat, després del tractat de Westfàlia de 1648, es van posar de moda les normes de dret internacional que portaven harmonia a les relacions entre aquests poders. Sota aquestes normes, els habitants de les nacions estat van aconseguir gradualment l'estatus de ciutadans a mesura que els governs se sotmetien a disciplines constitucionals i custodiaven millor aquells sobre qui governaven.

En altres paraules, als estats governats pels principis del govern moral, la distinció entre ciutadà i subjecte és borrosa. La ciutadania és un estatus polític que confereix drets de pertinença al col·lectiu, i un dels drets més importants pren la forma d'una franquícia. Amb els vots i les eleccions periòdiques, el ciutadà imposa disciplina sobre ell mateix en forma de llei i sanció i, per tant, resta lliure mentre encara segueix sota control col·lectiu. La persona és alhora ciutadà i subjecte. El punt sis de la Declaració francesa dels Drets de l'Home i del Ciutadà sosté: «La llei és l'expressió de la voluntat general. Tots els ciutadans tenen dret a cooperar personalment, o per mitjà dels seus representants, en la seva formació. [...]». Emmerich de Vattel, un dels artesans del dret internacional, va escriure que els ciutadans «estan lligats a la societat a través de certs deures i subjectes a la seva autoritat, i participen igualitàriament dels seus avantatges». I també digué: «Els habitants que viuen en un país però no en són ciutadans no participen del conjunt dels drets dels ciutadans».

La responsabilitat del ciutadà és participar en els assumptes cívics de la comunitat, i la responsabilitat del ciutadà-subjecte és obeir les decisions del col·lectiu i queixar-se, quan sigui necessari, a través dels processos legals i les institucions establertes. No obstant això, l'ordre cívic es promou millor quan

La responsabilitat del ciutadà és participar en els assumptes cívics de la comunitat

el govern serveix els interessos del poble i no els propis. El poder del govern es manté dins dels confins dels propòsits pels quals el mateix govern existeix. El col·lectiu es manté, la dignitat humana i l'autonomia es protegeixen, i s'atén l'interès general.

L'ordre cívic i la ciutadania responsable no es poden mantenir, tret que el govern moral creï un entorn que condueixi a la formació de capital social. Els ciutadans s'agrupen en famílies, xarxes socials i cultures. La música, la poesia, la retòrica i les arts donen forma a les seves aspiracions, mentre que la seva identitat es forja amb la història i els mites d'excepcionalitat nacional, que són herència del passat. Una ciutadania activa i compromesa indica la presència essencial d'una subestructura social i cultural formidable. I a l'inrevés, ens trobem amb una ciutadania apàtica o fragmentada quan les xarxes socials i la identitat col·lectiva són menys intenses.

**Capital social i govern
moral són
interdependents**

El capital social d'una forma de govern el constitueixen un conjunt de pràctiques determinades, hàbits individuals i institucions que promoguin o desencoratgin la ciutadania. Un capital social ric, dens i vibrant, comporta més i millors ciutadans, persones que desitgen acostar-se a les seves responsabilitats. El capital social fa possible un escenari d'intercanvi d'idees mutu i interpersonal, activitats de cooperació voluntàries, la formació d'un judici sobre els altres i l'acumulació de sentit comú. A partir d'aquestes experiències, els individus construeixen la capacitat de confiança que promou l'activitat econòmica, la participació política i el compromís social. El capital social és una escola molt important per a la construcció de la capacitat de lideratge. Allà on el capital social és abundant, els individus s'habituen a la reciprocitat personal reeixida, col·laboren entre ells i perseveren en els seus esforços amb satisfacció i plaer.

El capital social i el govern moral són interdependents. A través de la política i la pràctica, el govern moral busca acumular grans reserves de capital social, mentre que la formació de capital social promou el ciutadà compromès que fa possible el govern moral. És difícil que un govern tingui èxit en la seva administració si aquells qui té sota el seu poder es mantenen passius-agressius, llunyans, sorruts, ofesos, desafiadors o rebels. L'entorn que permet aconseguir un govern moral no es dona sota aquestes circumstàncies.

Els funcionaris han d'abstenir-se de l'abús de càrrec i la corrupció, i han de demostrar nivells alts d'integritat personal

L'administració pública no és un mitjà per obtenir beneficis personals, guanys econòmics, ni és una prerrogativa manipulada segons el desig personal arbitrari. La corrupció –econòmica, política i moral– no és coherent amb l'administració dels interessos públics. Només l'estat de dret és coherent amb un enfocament de principis respecte a l'ús del poder públic.

Sota les condicions d'un govern moral, l'abús de poder trenca els lligams de lleialtat i obediència. Com que l'administració pública és un fideïcomís, només els hàbits propis de l'administració són adequats entre aquells qui ostenten el càrrec. El poder s'exerceix sota la restricció del deure –deure de lleialtat i de diligència adequada. Quan aquells qui governen obliden el deure, el deure d'obediència per part d'aquells que haurien d'obeir s'evapora en resposta al trencament de l'ètica pública.

Però, què és l'abús de càrrec? En la seva obra *El rei Lear*, William Shakespeare va dibuixar un conte tràgic sobre l'abús del càrrec de rei per part de Lear. A mesura que envelleix, Lear decideix satisfer el seu desig d'enfrontar les seves tres filles per tal que demostrin l'afecte que li tenen. En fer això, abandona l'administració reflexiva del seu regne. Tant el seu joglar com el seu lleial funcionari Kent intenten dissuadir-lo de semblant follia. Però Lear és tossut i incorregible. Decidit, dues de les seves filles l'enganyen i li profereixen adulacions falses mentre ell desdenya la tercera filla, la més honesta i devota, però incapaç d'articular amb expressions l'amor i l'afecte que sent vers el seu pare. Lear deserta la filla més jove i es dedica a tenir cura de les altres dues. Com dues desagrades, el redueixen a un rodamón lamentable; embogeix; les dues filles s'enfronten entre elles i el regne cau a mans d'un invasor. Lear fracassa del tot en la tasca d'administració dels seus dominis. Ell va ser el beneït, es va perdre en somnis falsos sobre la naturalesa dels qui l'envoltaven. El desig personal de sentir compliments de part de les seves filles va ofuscar el seu judici. Totes les seves accions eren inadequades i impròpies d'algú que ostenta el poder d'un gran estat.

L'avantatge personal i la manipulació de les oportunitats segons un desig propi i arbitrari no tenen raó de ser en la presa de decisions oficials. Hi ha d'haver un desig actiu, reflexiu i intencional de promoure un bé més gran, tenint en compte els valors de la institució, les necessitats de la comunitat, les consi-

deracions a llarg termini de les polítiques, i el pensament i la percepció dels ciutadans. Un funcionari no està al seu propi servei, sinó al dels millors interessos dels altres.

Els atributs personals d'aquells que abusen del poder públic són múltiples i se'n pot fer una llista: egoisme, satisfacció material i psicològica, obstinació, arrogància intel·lectual, vanitat, recerca del propi favoritisme, demagògia, ambició personal, etc. L'abús de càrrec també pot comportar actes il·lícits, si s'empra l'autoritat que dóna el poder per fer quelcom sense garantia o que no està justificat legalment; o negligència, si es duen a terme accions legals de manera il·legal; o incompliment, si no es fa allò que legalment s'hauria de fer. Els qui mostren aquestes característiques personals i es comprometen amb aquest tipus d'activitats violen la posició de confiança que requereix el poder públic.

La corrupció, el càncer inherent del poder públic, pren moltes formes: suborns en metàl·lic, concessions de contractes de govern als amics, favors personals, corrupció financera, prejudicis personals, etc. Qualsevol forma de corrupció és un fracàs de l'administració en benefici de l'egoisme. L'egoisme és perversió, profanació i adulteri envers el govern moral; perquè aquesta forma de govern està dissenyada per servir l'interès i el bé comú. Quan el rei Hui, de l'estat de Liang, suposà que Mencius s'havia dirigit a la seva cort amb consells per obtenir un benefici propi, aquest ho negà immediatament: «Per què Sa Majestat fa servir la paraula *benefici*? Jo li ofereixo consells per a la benivolència i la rectitud, i aquests són els meus únics temes».

Molt sovint es dóna el nom d'*estat de dret* a aquells sistemes institucionals que aconsegueixen encoratjar la fidelitat a confiar en els funcionaris públics. La llei ha de facilitar la presa de decisions basades en consideracions raonades dels fets, lleis i polítiques, en oposició als motius arbitraris, capritxosos, o personals a l'hora d'actuar. Des de les decisions que prenen els jutges en casos individuals, a la promulgació de cossos legislatius, la prova fonamental per al progrés cívic és que la raó prevalgui sobre el perjudici.

És inconcebible que un govern moral prosperi sense integritat personal. La dedicació i la sinceritat vers el propòsit, el domini d'un mateix i discernir sàviament són els trets de caràcter inherents necessaris per administrar un fideïcomís, o per servir els altres com a administrador. Confuci, en una crida a la integritat personal, va concloure que l'home senyorial té nou crides, que

segons ell són la matèria de la consideració reflexiva: respecte a l'ús dels seus ulls, anhela veure-hi clar; respecte a l'ús de les orelles, anhela sentir-hi amb claredat; respecte al seu semblant, anhela que sigui respectuós; respecte al seu comportament, anhela que sigui benigne; respecte al seu discurs, anhela que sigui sincer; respecte a la manera de fer negocis, anhela que sigui reverentment curosa; respecte als seus dubtes, anhela qüestionar els altres; quan s'enfada, pensa en les dificultats que li pot comportar enfadar-se; quan veu que pot aconseguir beneficis, pensa en la rectitud.

L'abús de càrrec, la corrupció personal i pública, les accions arbitràries i la falta d'integritat personal condueixen a un govern immoral, i mai poden menar a la construcció d'una societat justa.

La seguretat de les persones, la llibertat individual i la possessió de propietat són els fonaments de la justícia individual

L'ordre cívic, a través dels seus organismes, ha de procurar per la seguretat, la llibertat i la propietat dels seus ciutadans per tal d'assegurar la tranquil·litat domèstica. L'ordre cívic ha de defensar la seva integritat sobirana, el territori i la capacitat de dur a terme els seus fins al màxim nivell d'elecció i discreció, dins del marc del dret internacional i els principis de la justícia natural.

El govern moral ha de mirar a través de l'activitat col·lectiva les accions dels individus –ja que el caràcter d'un individu és la llavor de tot. El fi del govern moral, sota els principis del *kyosei* i la dignitat humana, és la protecció i l'alimentació del sentit moral, que només opera en les vides individuals. Per tenir èxit, el govern moral ha de proporcionar les condicions per al desenvolupament i la realització individual. L'individu no s'ha de sacrificar despòticament o arbitràriament per tal que les circumstàncies d'un grup millorin.

Individualisme radical i repressió de la consciència individual són igualment corrosius

La balança entre iniciativa i poder cultural entre els individus, les famílies, les comunitats i les societats és un assumpte complex. Els col·lectius tenen interessos que mereixen respecte per part dels individus. Els individus viuen i han de construir el seu caràcter dins dels col·lectius i a través del compromís social. Un individualisme radical i extrem, estridentment oposat a la societat i a la cultura, corroeix el sentit moral amb la mateixa eficàcia que la repressió de la consciència individual per part de qualsevol col·lectiu. L'individualisme

reforçat pel sentit moral és una dualitat –no una dicotomia– entre un mateix i la societat, i els abraça tots dos en un procés de dialèctica i interacció recíproca. Tanmateix, el que importa al govern moral és no eliminar mai l'ànima individual o la consciència com a part interactiva en aquesta dialèctica.

Els individus són reconeguts en alguns dels grans documents públics de la història del món. La Declaració d'Independència dels Estats Units d'Amèrica sosté que tots els homes són creats iguals i estan dotats de certs drets inalienables. La Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà, adoptada per l'Assemblea Nacional Francesa l'any 1789 a l'inici de la Revolució Francesa, de manera similar sosté: «La finalitat de tota associació política és la conservació dels drets naturals i imprescriptibles de l'home. Aquests són la llibertat, la propietat, la seguretat i la resistència a l'opressió». «La llibertat consisteix en poder fer tot el que no sigui perjudicial per als altres. Així, l'exercici dels drets naturals de cada home no té cap més límit que aquells que assegurin als altres membres de la societat gaudir d'aquests mateixos drets [...]». La Declaració Universal dels Drets Humans, adoptada per les Nacions Unides l'any 1948, expressa la mateixa confiança en els individus com a base fonamental del govern moral, i a l'article 1 diu: «Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres». Aquesta Declaració fa referència explícita al sentit moral de dues maneres: primer, en dir que la raó i la consciència són dons individuals i, segon, en dir que els individus han d'usar aquests dons per limitar les seves motivacions egoistes i acomodar-se a interessos més col·lectius de tant en tant.

El govern moral proporciona les condicions per al desenvolupament i la realització individual, i un reflex d'aquest concepte és la institució de la propietat privada. El filòsof alemany Hegel va concloure que la propietat privada era necessària per a la moralitat individual. Sense poder apropiarse d'una petita part tangible del cosmos, cap persona podria dur a terme plenament els seus valors. Hegel assumí que la gent té la necessitat de deixar empremta al món. Això només passa quan alguna part del món és considerada de la nostra propietat, i se n'exclou el control per part dels altres. La possessió de coses –el dret a la propietat privada–, per tant, té un lloc important en la teoria moral, en tant que la possessió de coses augmenta la presència viva de la nostra dignitat.

La titularitat privada d'una propietat planteja la qüestió de la riquesa i la pobresa. La moralitat individual suposa que la persona està en condicions d'escollir, que controla alguna força o poder que pot marcar la diferència. Els rics poden tenir moltes opcions davant seu, els pobres en tenen molt poques. La qüestió és com el concepte capitalista de propietat privada pot beneficiar tothom i augmentar el nivell de prosperitat d'una nació estat. Stephen Young, al seu llibre *Moral Capitalism: Reconciling Private Interest with the Public Good* (*Capitalisme moral: com reconciliar l'interès privat amb el bé públic*) argumenta que els estàndards morals inherents al capitalisme han anat transigint a les doctrines del darwinisme social sense gaire visió de futur i de competència ferotge, i als valors culturals hostils a l'esperit essencialment igualitari i racional del capitalisme. El capitalisme modern ha donat l'esquena als ideals d'Adam Smith i ha degenerat en allò que Young anomenava *capitalisme brut* –arrogant, amoral, interessat només en la definició més estreta del resultat final. La ideologia del capitalisme brut ens ha portat els escàndols i mals socials que farceixen el capitalisme avui en dia.

La Caux Round Table, en acceptar l'anàlisi de Young sobre el capitalisme modern, ha dissenyat set principis generals per a les empreses que poden servir d'avantprojecte per a un capitalisme moral que restableixi la confiança pública, creï riquesa per a tots i acabi amb la pobresa.

1. Les responsabilitats de les empreses

El valor de les empreses per a la societat és la riquesa i llocs de treball que creen i els productes comercialitzables i serveis que proporcionen als consumidors a preus raonables proporcionals a la qualitat. Per crear aquest valor, una empresa ha de mantenir la seva pròpia salut i viabilitat, però la supervivència no és un objectiu suficient. Les empreses també tenen un paper a l'hora de millorar les vides dels seus clients, empleats i accionistes, i comparteixen amb ells la riquesa creada. Proveïdors i competidors haurien d'esperar que les empreses honorin les seves obligacions i siguin ciutadans responsables dins les seves comunitats.

2. L'impacte econòmic i social de les empreses

Les empreses multinacionals haurien de contribuir al progrés social dels països on es desenvolupen, produir o vendre els seus productes o serveis mitjan-

çant la creació de llocs de treball productius, i elevar el poder de compra dels seus ciutadans. Les empreses també haurien de contribuir als drets humans, l'educació, el benestar i la vitalització dels països on operen.

3. Comportament empresarial

Tot i acceptar la legitimitat de la confidencialitat comercial, les empreses haurien de reconèixer que la sinceritat, la franquesa, la veracitat, el compliment de les promeses i la transparència contribueixen no només a la seva credibilitat, sinó també a la suavitat i eficiència de les transaccions comercials, particularment a nivell internacional.

4. Respecte per les normes

Per evitar friccions comercials i promoure un comerç més lliure, condicions igualitàries de competició, i un tracte just i equitatiu per a tots els participants, les empreses haurien de respectar les normes internacionals i domèstiques. A més, haurien de reconèixer que alguns comportaments, tot i que legals, pot ser que encara tinguin conseqüències adverses.

5. Suport al comerç multilateral

Les empreses haurien de donar suport als sistemes de comerç multilateral com l'Acord General de Tarifes i Comerç (GATT), l'Organització Mundial de Comerç, i acords internacionals similars. Haurien de cooperar en un esforç per promoure la progressiva i sensata liberalització del comerç i relaxar aquelles mesures domèstiques que, sense motiu, dificulten el comerç global, i alhora seguir respectant les polítiques nacionals.

6. Respecte pel medi ambient

Una empresa hauria de protegir i, quan sigui possible, millorar el medi ambient, promoure el desenvolupament sostenible i prevenir el malbaratament dels recursos naturals.

7. Evitar les operacions il·lícites

Una empresa no hauria de participar en els suborns, el blanqueig de diners i altres pràctiques corruptes, ni ho hauria de consentir. Al contrari, hauria de buscar la cooperació amb els altres per eliminar-les. No hauria de comercia-

litzar amb armes o altres materials emprats per a activitats terroristes, tràfic o crim organitzat.

La Caux Round Table creu que si se segueixen aquests principis bàsics, un sistema econòmic capitalista pot crear riquesa per a tots i posar fi a la pobresa. Un sistema econòmic capitalista dins d'un govern moral pot crear l'entorn polític i social que doni als individus una oportunitat per al desenvolupament i la realització personal. El govern moral necessita assegurar als individus el seu accés a la titularitat de propietat. Aquesta propietat és una seguretat no sols per als individus, sinó també per a la societat i l'ordre cívic. I, finalment, la titularitat de propietat és del tot compatible amb el *kyosei*, la dignitat humana i l'interès públic. En altres paraules, amb la justícia.

Les relacions, tradicions, llengües, religions i l'educació forgen el sentit moral

S'ha de proveir justícia

L'ordre cívic i els seus organismes han de ser imparcials amb els ciutadans pel que fa a la condició, origen, sexe o altres atributs inherents fonamentals. Tot i així, l'ordre cívic ha de fer distincions entre els ciutadans segons el mèrit en els casos on els drets, beneficis o privilegis s'atorguen segons l'esforç i la realització, més que no pas per drets de naixement.

L'Estat de Dret s'ha d'honrar i mantenir, se li ha de donar suport amb tribunals imparcials i honestos, i *checks and balances* legislatius. L'ordre cívic ha de proporcionar una reparació de greuges ràpida, imparcial i justa contra l'Estat, els seus òrgans, els altres ciutadans i els aliens.

Si la perspectiva dels individus només s'escull amb l'escala de la justícia, aleshores els interessos comuns i socials no reben el respecte que es mereixen. D'altra banda, si la perspectiva de la comunitat i el grup social s'escull amb l'escala de la justícia, aleshores probablement l'individu no rebrà la consideració merescuda. Trobar el que és degut, el que és imparcial i el que és just requereix guanyar perspectiva sobre les respectives demandes dels individus i els altres. Es pot pensar en la justícia com un procés de meditació que té en compte totes aquestes demandes depenent de les circumstàncies. L'organisme per al procés de meditació és l'administració pública. L'administració pública no és només un fideïcomís públic, sinó també un lloc de trobada per a la consideració i actuació respecte als interessos socials i individuals.

Per tal de subministrar justícia, l'administració pública ha de fer un judici imparcial, actuar com un fideïcomissari i abstenir-se de la injustícia i l'abús. Sens dubte, queda clar que les decisions basades en el mèrit assumeixen que totes les persones tenen diferents talents i habilitats i poden contribuir de manera diferent a la societat. Respectar la dignitat inherent d'una persona comporta l'obligació de reconèixer les diferències. Les diferències humanes condueixen a injustícies individuals en una societat lliure. L'interès comú requereix que el govern moral doni una oportunitat a totes les persones per demostrar les seves capacitats i per millorar les seves habilitats a través de l'educació i l'entrenament. Però el respecte pel *kyosei* també requereix que els individus passin una mena de prova de preocupació pels altres abans de concedir-los els seus propòsits egoistes. La bondat del tot estableix límits legítims respecte a allò que els individus poden demanar com a part que els pertoca. El funcionari públic ha de mantenir l'equilibri entre el que està permès als individus, respectant la seva llibertat i autonomia moral, i el que no està permès, tenint en compte el que és bo per als altres.

Tothom estaria d'acord a dir que la paraula *justícia* té moltes definicions i engloba formes procedimentals i substancials. Recordant els tres ideals de justícia formulats per la Caux Round Table, la justícia marca la qualitat del govern i de la societat que l'envolta. Allà on preval la injustícia, s'abusa del poder públic i el govern traïx la seva confiança. I pot passar que sigui destronat.

El benestar general contempla la millora del benestar dels ciutadans individuals

L'estat ha d'alimentar i donar suport a totes les institucions socials que condueixin més al desenvolupament personal i a l'autoestima del ciutadà individual. L'autoritat pública ha d'intentar evitar, o millorar, les condicions de vida i de treball que priven el ciutadà individual de dignitat i autoestima, o que permeten al ciutadà poderós explotar el feble.

L'estat és responsable de custodiar el manteniment i la conservació del material i altres recursos que sostenen el benestar present i futur de la comunitat.

Si el govern és un administrador i els funcionaris del govern són fideïcomissaris públics, el servei als altres és el deure del govern i la tasca dels seus empleats. Ara bé, a l'hora de promoure aquests avantatges de l'interès comú

i el bé públic, els representants del poble haurien de definir aquest interès i preveure aquest bé des de la perspectiva del *kyosei* i la dignitat humana.

El *kyosei* mira la capacitat de molts individus per treballar plegats basant-se en les seves diferents habilitats i punts de vista com a part d'una tasca mútua i recíproca feta en conjunt. La perspectiva de la dignitat humana sosté que el benestar individual no s'ha de sacrificar injustament per posar-se al servei de les necessitats del tot. El benestar general, que és l'empresa correcta d'un govern moral, hauria de gestionar-se com una pluralitat, com un ecosistema humà potser, algun tipus de procés orgànic i compromís perdurable per part dels seus membres individuals.

Un simple càlcul utilitari del «bé més bo pel nombre més elevat», com proposa Jeremy Bentham, no serveix. Ja que, segons aquesta norma, els interessos dels aïllats, els dèbils, els pobres i els recalcitrants se sacrificaran fàcilment per promoure el bé del nombre més elevat. L'estàndard del bé aplicat a la pràctica serà, inevitablement, algun valor particular i egocèntric escollit pels qui són al poder, que sempre tindran la temptació d'abandonar l'administració de tots per aconseguir la satisfacció dels qui tenen a prop. L'estàndard pràctic del bé sota un enfocament utilitari s'ha de contraposar amb la demanda moral fonamental que demana que es respecti la dignitat dels individus i que s'honorï la dinàmica del *kyosei*.

Mentre que l'enriquiment econòmic és important, l'enriquiment moral també és molt significatiu. Mencius preguntà en una ocasió: «Tots són homes iguals, però alguns són grans homes i d'altres, petits homes. Per què passa això?». Li respongueren: «Els qui segueixen aquella part d'ells mateixos que és gran són grans homes; els qui segueixen aquella part d'ells mateixos que és petita són petits homes». La idea que Mencius planteja, i que també trobem en moltes altres de les seves afirmacions, és que el sentit moral, el caràcter d'una persona, constitueix una part important del destí personal. El benestar d'un mateix com a persona és la substància d'aquest destí. Un bon destí acaba en un benestar robust i sostenible. Els budistes Theravada considerarien això una evidència de *bon karma* o *bunn*, en la llengua pali de les escriptures Theravada.

Cap individu no pot aprofundir en el seu sentit moral, o millorar el seu caràcter, per si sol, només és possible en societat. Les relacions, tradicions, llengües, religions, educació, l'entorn del *kyosei*, forgen el sentit moral. El govern moral no pot passar per alt la qualitat d'aquestes institucions que

comprenen l'entorn del *kyosei*. Mentre el govern només és una part de la societat i està subordinat de moltes maneres a la societat civil, nogensmenys el govern carrega amb la responsabilitat de donar forma als béns comuns. Les institucions civils de tot tipus que fomenten el sentit moral són béns públics. El govern hauria d'estar atent a les seves necessitats en matèria d'impostos, educació i regulació.

El govern moral hauria de crear les condicions que promoguin la llibertat per al desenvolupament personal, la celebració de l'autoestima, l'involucrament d'un mateix en la societat civil –esglésies, escoles, agrupacions, clubs, llocs de treball i relaxació, etc.–, i la llibertat per estar sans i estalvis en la societat més gran. D'altra banda, el govern moral no ha de substituir la societat civil reemplaçant-ne les institucions amb agències de govern i presa de decisions. Quan les institucions civils i els bons costums de responsabilitat social s'atrofien i decauen, no haurien de ser suplantades per estructures públiques, més aviat s'haurien de cultivar i promoure amb el govern de simple llevadora i infermera de la societat. El govern només és una part de la societat civil, important, és clar, però no dominant.

**El capitalisme modern
ha donat l'esquena als
ideals d'Adam Smith**

Per viure bé, els individus necessiten riquesa i oportunitats econòmiques. Viure bé és més aviat una qüestió de satisfacció material, a més a més de la maduresa moral i la plenitud espiritual. La pobresa priva els ciutadans de dignitat i autoestima sòlides. Mentre que les possessions materials per si soles no poden procurar-nos una vida ben viscuda, la falta de recursos materials minva la dignitat humana. Qualsevol forma d'impotència convida a l'explotació i al menyspreu, la qual cosa fa que creixin les inseguretats i ansietats que destrueixen la felicitat.

El govern moral té la responsabilitat de crear les condicions per a les iniciatives privades i el creixement econòmic. Concentrar les oportunitats econòmiques en una minoria no promou suficientment la dignitat humana, ni dóna poder als ciutadans per compartir els beneficis i les càrregues del *kyosei*. Fonamentalment, la propietat privada, els mercats lliures, els intermediaris financers i la inversió empresarial creen riquesa per a la societat. La via per sortir de la pobresa segueix el curs del capitalisme, tant per als individus com per a les nacions.

Les institucions empresarials internacionals han establert estàndards de

bona pràctica per guiar els governs cap a polítiques reguladores més efectives –polítiques que asseguraran que el sistema econòmic capitalista condueixi a la millora del conjunt de la societat. Aquestes pràctiques requereixen una actitud oberta del govern respecte a les realitats econòmiques, pressupostàries i monetàries, i que no amagui la veritat als mercats. Els governs haurien de publicar informació de qualitat sobre el PIB, la balança de pagaments, les despeses pressupostàries, els ingressos d'impostos i els comptes d'ordre fora de balanç. A més, els bancs centrals haurien de ser oberts respecte a les seves polítiques monetàries i l'índex de creació de moneda. També haurien de revelar la participació d'intercanvi estranger i les operacions fora de balanç. Pel que fa a la política macroeconòmica, el secretisme condueix a judicis equivocats i a sobrereaccions del mercat per sorprendre la revelació de males notícies. Permetre que es prenguin decisions basades en escenaris il·lusoris i prometedors, quan es posseeix informació més acurada, és un abús de la confiança pública per part de qualsevol govern.

Un segon grup de bones pràctiques per a les empreses se centra en la infraestructura de mercat. Els estàndards dels comptes han de ser sòlids i imposats. Són la primera línia de defensa contra el frau i l'abús per part dels responsables de les empreses privades, el principal motor econòmic dels propietaris i les responsabilitats davant dels accionistes.

La tercera àrea de preocupació se centra en els riscos associats amb les institucions financeres. Els bancs han d'estar regulats per seguretat i solidesa. Les empreses d'assegurances, els corredors de borsa i els agents financers han de tenir un capital sòlid, al marge de les manipulacions del mercat, i se'ls ha d'animar a prendre decisions sobre la base d'una valoració sòlida de les empreses i els seus assumptes de seguretat. El públic necessita estar segur que les asseguradores no tenen un capital prim i no assumeixen riscos excessius.

Si es porten a terme aquestes bones conductes, les institucions d'un sistema econòmic capitalista tenen més possibilitats de servir els interessos econòmics de tota la societat i no només d'uns quants privilegiats. Més egoïstament, invertir en països que funcionen millor –perquè segueixen aquestes pràctiques–, dóna beneficis més significatius que no pas les estratègies d'inversió que ignoren aquests estàndards. El govern moral hauria de crear una política econòmica que proporcioni les condicions per a la prosperitat material de la majoria. El govern moral hauria de fomentar un entorn de llibertat que per-

meti el desenvolupament personal dels individus i els porti a convertir-se en éssers humans morals dins d'un entorn de prosperitat i esperança.

La transparència del govern garanteix la responsabilitat

Un govern no hauria d'actuar amb excessiu secretisme o proporcionar als ciutadans informació inadequada. El secretisme o la retenció d'informació impedeix que els ciutadans participin en el discurs cívic que dota al govern d'autoritat legítima.

El secretisme porta a l'abús de confiança. Quan no hem de passar comptes amb ningú, hi ha molt poca responsabilitat, només el nostre propi sentit personal i moral. Allò que la gent no sap sobre les nostres accions no se'ns pot girar en contra, juntament amb les demandes d'explicacions o perdó. Amagar els fets ens dóna llicència per fer entremaliadures. Després d'aconseguir que els ciutadans de Roma es mobilitzin per venjança amb el seu discurs en memòria de Juli Cèsar, Marc Antoni somriu de satisfacció –en la versió de Shakespeare de la història–: «En marxa, doncs, ruïna! Pren el camí que vulguis».

D'altra banda, un cert nivell de secretisme és necessari per tal que un govern funcioni. Les deliberacions d'un jurat, per exemple, es duen a terme en aïllament. Els debats de la junta de la Reserva Federal dels Estats Units sobre polítiques monetàries són secrets. En les investigacions criminals, en els afers exteriors, en planificació militar, l'exposició de les accions del govern i el coneixement malmeten la seguretat pública. Així doncs, els governs constitucionals signen decrets de secretisme oficials que permeten tenir secrets dins d'uns límits establerts.

La privadesa, però, fins i tot amb la seva capa de secretisme envers els forans, protegeix moltes intimitats importants de la dignitat humana. El dret americà, per exemple, reconeix el dret de les esposes casades a mantenir converses privades. Allà on la política pública encoratjaria l'intercanvi d'informació i la construcció de relacions confidencials –part d'un capital social saludable– el privilegi de restar en silenci quan se'ls qüestiona es dóna als capellans i advocats. Per tal de permetre que un president obtingui informació acurada, els tribunals han donat a l'administració presidencial el privilegi de no revelar els debats entre el president i els seus assessors.

La divulgació parcial peca dels mateixos defectes que el secretisme total. És un escut per a la hipocresia i l'engany. Facilita la presa de decisions errò-

nies per part dels qui són enganyats i contribueix a la manca d'èxit en les seves iniciatives. Una veritat parcial dóna a la gent idees equivocades sobre què o qui és responsable de la desgràcia. Amagant els fets que són necessaris per tal d'arribar a una conclusió vàlida, la divulgació parcial minva la possibilitat de demanar responsabilitats a la persona adequada. Per tant, encobreix un comportament irresponsable, juvenil i malintencionat.

Aquest principi general del govern moral també requereix la protecció d'una premsa lliure responsable, que anima i protegeix els denunciants, i facilita la llibertat en els processos d'informació que expliquen públicament les decisions governamentals. També vol dir animar els decrets de procediment administratiu que requereixen transparència quan les agències administratives dicten normes i regulacions i adjudiquen drets i obligacions privats.

Si l'administració pública ha de ser un fideïcomís públic, aleshores aquells qui ostenten un càrrec s'han de sotmetre a l'escrutini. Són responsables dels altres en les seves accions. Satisfer la seva consciència és una guia insuficient per a la moralitat de la seva conducta al despatx. També són necessaris alguns estàndards públics addicionals. I aquells qui administren el poder públic són els més indicats per a la tasca d'informar sobre els seus motius, les seves accions i els resultats aconseguits.

L'autoritat pública ha de vetllar per la dignitat i l'autoestima del ciutadà

La cooperació global fa avançar el benestar nacional

Els governs haurien d'establir condicions tant domèstiques com nacionals, sota les quals es mantinguin la justícia i el respecte per les obligacions que emanen dels tractats i altres fonts del dret internacional. Els governs també han de crear condicions sota les quals la gent pugui viure unida i en pau com a bons veïns, i que els permeti utilitzar l'aparell internacional i sistemes de promoció de l'avenç econòmic i social.

Ni el *kyosei*, ni la dignitat humana poden limitar-se a les fronteres nacionals. La nació estat és només una comunitat humana parcial, important, però només com a part d'un tot més gran. El principi del *kyosei* és expansiu. Pot abraçar tots aquells qui es reuneixen per assistència i suport mutu. A mesura que canvien les circumstàncies, a mesura que anem negociant amb altra gent de tot el món, l'entorn del nostre *kyosei* s'expandeix per incloure'ls a ells també. La dignitat humana eleva qualsevol ésser humà, sense distin-

cions de raça o nacionalitat. Per tant, els principis del respecte a la dignitat humana ens porten, quan és necessari, més enllà de les fronteres legals de la nació estat cap al món.

Per a la majoria de nosaltres, la justícia és una consideració domèstica, una balança de rectitud dins del nostre ordre legal nacional. Tot i així, no hauríem d'oblidar que, cada vegada més, la justícia és internacional. Les accions d'altres governs i altres persones afecten el nostre benestar, i les accions del nostre govern també afecten la vida d'altres. Per tal que gaudim de les condicions de justícia, i també per tal que ells gaudeixin dels beneficis associats a la dignitat humana, hem d'atendre un ordre internacional.

Les nacions estat han desenvolupat processos d'ètica del discurs entre els seus a través de tractats i altres fonts del dret internacional. L'interès propi il·lustrat guia els governs nacionals, cada vegada més, a viure segons unes normes comunes i a arbitrar els conflictes pacíficament. Els governs no haurien de violar els compromisos dels tractats i haurien d'ajustar la legislació domèstica i les pràctiques a les normes internacionals.

El govern moral hauria de participar en organitzacions internacionals com les Nacions Unides, el Tribunal Penal Internacional de La Haia, l'Organització Mundial del Comerç, l'Organització Mundial del Treball, el Banc Mundial, el Fons Monetari Internacional, l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic, l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord, la Cooperació Econòmica de l'Àsia-Pacífic (APEC), i molts més fòrums internacionals. Cada organització és un fòrum per a l'ètica del discurs a nivell internacional. Ningú no hi és al capdavant, i els resultats d'aquest discurs reflecteixen l'estira i arronsa dels diferents interessos i objectius nacionals. El procés respecta fonamentalment el *kyosei* i la dignitat humana a llarg termini.

El govern moral promou la pau i l'avenç econòmic de l'ordre cívic internacional en vies de desenvolupament. Totes les nacions estat estan obligades, vers l'ordre cívic internacional, a promoure i protegir el sentit moral dels ciutadans, proporcionar llibertat i titularitat de propietat, promoure el mèrit i la realització i també el benestar general dels individus, respectivament. El desenvolupament econòmic converteix els recursos de capital financer, terra, treball, primeres matèries, invenció i altres factors de producció en béns i serveis a través de les empreses. Privar la nació estat del mercat i el comerç global redueix les oportunitats per a la creació de creixement i riquesa.

Actualment, el capital flueix a través del món; les idees es mouen per Internet; els productes es fabriquen a gairebé tots els països; el transport pot moure matèries primeres i proveir-les on facin falta; els treballadors i representants no estan lligats a cap domicili domèstic. Aquesta és una era de globalització. De fet, el comerç entre les persones, tot i que a una escala molt més petita que la de les transaccions internacionals actuals, sempre ha existit. Cap comunitat no està mai aïllada del tot dels seus veïns, excepte que ho esculli així. L'administració productiva d'una economia nacional mereix, com a assumpte de saviesa pràctica i diligència adequada pel que fa als resultats, una consideració favorable dins dels sistemes econòmics internacionals.

L'ètica del discurs hauria de guiar l'aplicació del poder públic

Resum i conclusions

Governar amb justícia és usar l'autoritat i el poder per realçar la vida, la llibertat i les oportunitats dels governats. Per governar amb justícia, un govern hauria de seguir certs principis morals que al llarg dels mil·lennis han demostrat que proporcionen seguretat i prosperitat als ciutadans. La mateixa societat s'hauria de sostenir en el valor de la justícia, que hauria de ser considerada segons el prisma de tres ideals: el *kyosei* –mutualitat i interdependència–; dignitat humana –vàlua i extraordinarietat de tot individu–; i sentit moral natural –interès propi il·lustrat. Els propòsits i accions de govern haurien de comportar-se amb el valor bàsic de la justícia.

Per assolir el valor de la justícia i proporcionar seguretat i prosperitat als ciutadans, un govern moral hauria d'adoptar per a l'exercici de l'autoritat i el poder els principis següents: el poder públic és un fideïcomís públic; l'ètica del discurs hauria de guiar l'aplicació del poder públic; l'ordre cívic ha de servir aquells qui accepten les responsabilitats de la ciutadania; els funcionaris públics han d'evitar l'abús de poder i la corrupció i han de demostrar alts nivells d'integritat personal; la seguretat de les persones, la llibertat individual i la titularitat de propietat són fonaments de la justícia individual; s'ha de proveir justícia; el benestar general contempla la millora del benestar individual dels ciutadans; la transparència del govern assegura responsabilitat; i la cooperació global fa avançar el benestar nacional.

Com que tractem amb éssers humans fallibles, i l'egoisme i la duplicitat

formen part de la naturalesa humana, no podem assegurar que els governs segueixin aquests principis per a un govern moral. El que ens queda clar, després de milers d'anys d'experiència humana i resultats d'estudis acadèmics contemporanis, és que si se segueixen aquests principis per a un govern moral, la justícia serà més ben servida.

NOTA

1. Traducció de Lao Tse. Tao Teking. *El llibre del Tao*. Palma de Mallorca: J.J. de Olañeta, Editor («Els petits llibres de la saviesa, 13»), 1997.